

Maturitní témata profilové ústní zkoušky ze

základů společenských věd

na GVM ve školním roce 2023/2024

1. * Psychologie: Původ. Vznik. Přístupy. Cíle. Úkoly. Základní psychologické pojmy. Soustava psychologických disciplín. Psychologické směry.
* Pracovní právo. Orgány právní ochrany (rozdělení soudů, advokacie). Občanské poradny. Anglosaský a kontinentální právní systém.
2. * Klasifikace psychických jevů. Vnímání. Představivost. Myšlení. Řeč. Paměť. Učení. Emoce. Vůle. Motivace. Potřeby.
* Charakteristika práva. Vývoj práva. Právní normy. Právní řád. Právní předpisy a vztahy. Základní pojmy. Fyzické a právnické osoby.
3. * Psychologie osobnosti. Pojem osobnost. Utváření a struktura osobnosti. Schopnosti. Inteligence. Tvořivost. Rysy osobnosti (temperament, charakter).
* Správní právo. Trestní právo. Sexuálně motivovaná kriminalita. Skryté formy násilí a zneužívání.
4. * Vývoj osobnosti (biologický, psychický, historický). Etapy lidského života. Člověk v náročné životní situaci (stres, frustrace, deprivace). Sebepojetí. Duševní zdraví. Psychohygiena. Psychologické poradenství.
* České filozofické myšlení (Tomáš Štítný ze Štítného, Hus, Komenský, Bolzano, Smetana, Masaryk, Rádl, Patočka a další).
5. * Sociální psychologie. Socializace. Sociální učení. Komunikace (druhy, typy, prvky).
* Vznik, předmět a disciplíny filozofie. Periodizace antické filozofie. Předsokratovská filozofie (škola mílétská, pýthagorejská, elejská, atomistů).
6. * Konflikty. Druhy. Zdroje a zvládání konfliktů. Sociální percepce. Chyby v sociální percepci.
* Helénistická a římská filozofie (stoikové, epikurejci, skeptikové, novoplatonikové). Politologické názory křesťanských filozofů ve středověku (sv. Augustinus, Akvinský).
7. * Sofisté. Sokrates. Platon. Aristoteles.
* Občanské právo. Občanské právo závazkové (smlouvy). Rodinné právo.
8. * Politika. Politické subjekty (obecně i v ČR). Volby. Politické ideologie.
* Vznik estetiky. Estetické kategorie. Rozdělení estetiky. Estetika a umění. Funkce estetiky. Estetika a vybraní filozofové od antiky po renezanci (pýthagorejci, Démokritos, Sokrates, Platon, Aristoteles, Plótínos, sv. Augustin, Akvinský a další).
9. * Ekonomie a ekonomika. Ekonomické subjekty. Potřeba. Statek. Služba. Výrobní zdroje. Ekonomické sektory a systémy. Vývoj ekonomických názorů.
* Základy logiky. Vývoj. Rozdělení. Základní pojmy. Logické spojky. Definice. Jazyk a komunikace.

10. * Monoteistická náboženství (judaismus, křesťanství, islám).
* Usuzování. Argumentace. Chybné argumenty. Etika argumentace.
11. * Předmět sociologie. Vztah k dalším vědám. Vznik a vývoj. Soudobá sociologie. Tradiční a moderní společnost. Česká sociologie (Bláha, Masaryk). Moderní politologie (S. Huntington, F. Fukuyama, A. a H. Tofflerovi, N. Chomsky, F. Zakaria, R. Kagan apod.)
* Filozofie osvícenství. Obecná charakteristika období. Francie (Motesquieu, Voltaire, materialisté, encyklopedisté, Rousseau).
12. * Novověký racionalismus (Descartes, Spinoza, Leibniz). Novověký empirismus (Locke, Berkeley, Hume). Lockovy politologické názory.
* Sociální útvary. Sociální skupina. Dav. Sociální pozice, status, role. Vůdcovství. Styly vedení.
13. * Německá filozofie v 18. a 19. století. Německý romantismus (Fichte, Schelling). Kant. Hegel.
* Norma. Deviace. Patologické jevy (drogová problematika, alkoholismus, tabakismus, apod.).
14. * Společnost ve vztahu k přírodě a kultuře. Sociální instituce (rodina, organizace). Byrokracie. Člověk v pracovním procesu. Sociální struktura.
* Hermeneutika (Dilthey, Gadamer). Postmoderní filozofie (Lyotard). Strukturalismus (Strauss, Foucault, Derrida).
15. * Sociologické metody. Techniky. Sociologický výzkum. Sociální kontrola. Sociální nerovnost.
* Úrokování a budoucí hodnota peněz. Marketing. Marketingové strategie, marketingový mix.
16. * Vznik a podstata státu. Demokracie. Občanská společnost. Robert Michels. J. A. Schumpeter. R. Dahl. Dějiny politologie ve starověkém Řecku. Římské politické teorie.
* Polyteistická náboženství (buddhismus, hinduismus, konfucianismus, taoismus).
17. * Ekonomická integrace. Mezinárodní obchod. Protekcionismus. Finanční produkty a jejich využití (investice volných peněz, půjčky a úvěry).
* Klasifikace náboženských systémů. Sekty.
18. * Marxismus ve 20. století (typy marxismu, A. Gramsci). Frankfurtská škola (H. Marcuse, M. Horkheimer, T. Adorno, J. Habermas). H. Arendtová. Nové teorie společenské smlouvy (J. Rawls, R. Nozick, J. Buchanan). Teorie elit a jejich představitelé.
* Ústavní právo. Ústava ČR. Listina základních práv a svobod.
19. * Křesťanská filozofie (patristika, sv. Augustinus, scholastika, spory o univerzália, arabské myšlení, Akvinský, Occam).
* Mezinárodní vztahy (základní pojmy). OSN (cíle, struktura, specializované agentury). Opatření při ohrožení míru. NATO (cíle, instituce).

20. * Renesanční filozofie. Charakteristika období. Machiavelli, utopické vize, Hobbes, Kusánský, Bacon, vědecké názory. Politologické názory uvedených filozofů.
* EU (vznik, smlouvy o EU, pilíře, orgány). Další významné mezinárodní organizace.
21. * Právní subjekty v tržní ekonomice. Podnikání. Živnosti. Sdružování podnikatelů. Náklady firem. Ekonomika ČR (transformace, obnovení konkurence, výkonnost).
* Základní etické pojmy. Dobro a zlo. Směry etiky. Současné vývojové směry.
22. * Trh. Nabídka. Poptávka. Faktory ovlivňující S a D. Cena. Hospodářský a tržní mechanismus. Rovnovážný model trhu. Management. Time management.
* Vývoj etických názorů (Démokritos, sofisté, Sokrates, Platon, Aristoteles, epikurejci, Augustinus, Akvinský, Machiavelli, Hobbes, Rousseau apod.).
23. * Filozofie 20. století. Fenomenologie (Husserl). Existencialismus (Sartre, Camus). Filozofie bytí (Heidegger).
* Globalizace a její důsledky. Globální problémy lidstva (ekologické, nemoci, rasismus apod.).
24. * Konkurence (cenová, necenová, dokonalá, nedokonalá). Inflace. Deflace. Nezaměstnanost. Veřejné sociální zabezpečení.
* Filozofie 19. století. Pozitivizmus (Comte). Feuerbach. Marxismus. Iracionalismus (Schopenhauer, Nietzsche, Kierkegaard).
25. * Vznik a podstata peněz. Funkce peněz. Banky. Měnové kurzy. Konvertibilita. Specializované finanční instituce. Burzy. Cenné papíry.
* Filozofie 20. století. Filozofie života (Bergson, Driesch, Spengler, Dilthey). Pragmatizmus (James, Dewey).
26. * Funkce státu v tržní ekonomice. Intervence. Hospodářská politika. Zdroje tržních selhání. Daňová soustava ČR. Fiskální politika.
* Filozofie 20. století. Křesťanská filozofie (novotomismus, personalismus, protestantismus). Novopozitivizmus (Russell, Carnap, Wittgenstein, Popper).

Maturitní témata byla schválena oddělením OV a ZSV v září 2023.